

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 17

DOM
2014-06-17
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
9253-14

Sida 1 (5)

KONKURRENSVERKET	
2014-06-18	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

MOTPART

Statens Konstråd, 202100-1033
Box 45134
104 30 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 497394

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Statens konstråd genomför en direktupphandling som avser en byggnadsanknuten konstnärlig gestaltning till de så kallade Arrheniushusen vid Stockholms universitet (Ärende DDnr 3.3.11 2013:117).

██████████ yrkar att upphandlingen ska göras om och utannonseras. Till stöd för sin talan anför han i huvudsak följande. Statens konstråd har inte uppfyllt förutsättningarna för tillämpning av undantaget för konstnärliga skäl. Inget i den så kallade kravbeskrivningen eller i projektmötesprotokoll säger att uppdraget endast kan utföras av en enda konstnär, utan det framstår som att ett flertal konstnärer kan konkurrera kring denna kravbild.

Statens konstråd bestrider yrkandet och anför i huvudsak följande. I den förevarande upphandlingen har en särskilt sammansatt sakkunnig kommitté och Statens konstråd mot bakgrund av uppdragets särskilda karaktär och efter en genomgång av åtta konstnärskap valt ut en konstnär som anses kvalificerad och intressant för att utföra skissuppdrag. Statens konstråd bestrider att myndigheten gör någon generell tolkning och tillämpning av undantaget från annonsering på grund av konstnärliga skäl.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU, gäller följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 15 kap. 3 § andra stycket framgår bl.a. att direktupphandling får användas i tillämplig omfattning i de fall förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering som avses i 4 kap. 5–9 §§ är

uppfyllda.

Av 4 kap. 5 § första stycket 2 LOU framgår att en upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt som avser byggtreprenader, varor och tjänster om det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan fullgöras av endast en viss leverantör.

Eftersom det är fråga om undantag från de upphandlingsregler som normalt gäller så är det den upphandlande myndigheten som ska visa att det finns skäl för undantag, se RÅ 2009 not 134.

Högsta förvaltningsdomstolen har i två olika avgöranden belyst undantagsbestämmelsens tillämplighet vid upphandling av konst. I RÅ 2008 ref. 79 uttalade Högsta förvaltningsdomstolen att det råder speciella förhållanden för upphandling av konstnärliga tjänster. Upphandlingen handlade om en konstnärlig gestaltning i ett konsert- och kongresshus och kommunen hänvisade till anskaffningens särskilda karaktär och till att det slutliga beslutet föregåtts av bedömningar av en större krets av konstnärer som valts ut av en särskilt tillsatt sakkunnig kommitté. Högsta förvaltningsdomstolen fann att det aktuella undantaget hade tillämpats med den urskillning som förutsätts i LOU och i enlighet med de principer som upphandlingsreglerna bygger på, varför upphandlingen hade genomförts i enlighet med LOU. I RÅ 2009 not. 134 fann Högsta förvaltningsdomstolen att utredningen innehöll en allmän och tämligen tunn uppdragsbeskrivning där det framgick att kommunen ville köpa en konstnärlig gestaltning som skulle utgöra ett minnesmärke över Förintelsens offer. Av uppdraget framgick inte några omständigheter kring det tänkta minnesmärket som skulle kunna göra undantaget tillämpligt och kommunen ansågs därför ha brutit mot LOU.

Förvaltningsrättens bedömning

Konstrådet har ingått avtal avseende skissupdrag med möjlighet till tilldelning av kontrakt. Något kontrakt har ännu inte tecknats. Något hinder för att överpröva upphandlingarna finns därför inte. Frågan i målet är om den aktuella undantagsbestämmelsen vid upphandling av konst är tillämplig.

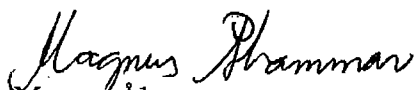
Av kravspecifikationen framgår i huvudsak följande. Gestaltningen ska vara en sammahängande intellektuell och narrativ miljö som förbinder de bägge entréerna mot den kommande innergården. Därför är önskan att verket kommer att bestå av flera kommunicerande delar (till exempel skulptur, fotografi och ljud) vilka tillsammans bildar en helhet. Det önskade verket ska på ett självständigt och egensinnigt sätt bära en gestaltning om olika biologiska processer eller fenomen och som kan visualisera förhållanden mellan kultur, människa och landskap. Önskvärt är också att gestaltningen kan lyfta frågeställningar om energianvändning. Vidare ska verket ha en intellektuell dimension och konceptuell skärpa som på ett aktivt sätt bidrar till en stimulerande och kreativ student- och universitetsmiljö. För den konstnärliga gestaltningen, i samband med tillbyggnaden av Arrheniushuset vid Stockholms universitet söks en konstnär med ett högt utvecklat och kvalificerat konstnärskap och med erfarenhet av att samverka i byggprocesser. Den konstnärliga kompetensen som söks ska ha stor erfarenhet från rumsliga och skulpturala gestaltningar där det konstnärliga uttrycket uppstår i en konceptuell idétradition med en stor poetisk och intellektuell rörlighet. Det är önskvärt att konstnären har praktisk kunskap från olika plats-specifika gestaltningar samt erfarenhet av att konstnärligt har arbetat med interdisciplinära installationer i skärningspunkten mellan olika material, metoder och framställningssätt.

Förvaltningsrätten bedömer att Statens konstråd på ett gediget sätt har beskrivit anskaffningens särskilda karaktär. En tillsatt samrådsgrupp har gjort

bedömningar av åtta konstnärer vars konstnärskap beaktats utifrån kravspecifikationen och föreslagit en av dessa för ett skissuppdrag. Förvaltningsrätten gör därmed bedömningen att Statens konstråd har visat att undantaget i 15 kap. 3 § LOU har tillämpats med den urskillning som förutsätts i LOU och i enlighet med de gemenskapsrättsliga principer som upphandlingsreglerna bygger på. Ansökan om ingripande enligt LOU ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Magnus Åhammar

Rådman

Johannes Dahlman har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.